

Gymnasieungdomars studieintresse Läsåret 2007/08

UF0513

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa och legala uppgifter	3
A.1	Ämnesområde	3
A.2	Statistikområde	3
A.3	SOS-klassificering	3
A.4	Statistikansvarig	3
A.5	Statistikproducent	3
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	4
A.9	EU-reglering	4
A.10	Syfte och historik	4
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	6
B.0	Inledning	6
B.1	Innehåll	6
1.1	Statistiska målstorheter	6
1.1.1	Objekt och population	6
1.1.2	Variabler	7
1.1.3	Statistiska mått	8
1.1.4	Redovisningsgrupper	8
1.1.5	Referenstider	8
1.2	Fullständighet	8
B.2	Tillförlitlighet	8
2.1	Tillförlitlighet totalt	8
2.2	Osäkerhetskällor	9
2.2.1	Urval	9
2.2.2	Ramtäckning	11
2.2.3	Mätning	11
2.2.4	Svarsbortfall	12
2.2.5	Bearbetning	13
2.2.6	Modellantaganden	14

2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	14
<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	<i>14</i>
3.1	Frekvens	14
3.2	Framställningstid.....	14
3.3	Punktlighet	14
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	<i>14</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	14
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	15
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	15
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>15</i>
5.1	Spridningsformer.....	15
5.2	Presentation	15
5.3	Dokumentation	16
5.4	Tillgång till primärmaterial	16
5.5	Upplýsningstjänster	16

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens utbildning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Sinisa Sauli
Telefon: 019 - 17 62 15
Telefax: 019 - 17 70 82
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Sinisa Sauli
Telefon: 019 - 17 62 15
Telefax: 019 - 17 70 82
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Registret avidentifieras efter insamlingen och sparas i SCB: s arkiv.

A.9 EU-reglering

EU-reglering saknas.

A.10 Syfte och historik

Syfte

Gymnasieungdomars studieintresse skall belysa intresset för att börja på högskolan bland gymnasieelever och hur intresset förändras över tiden.

De viktigaste målstorheterna var:

- Planer på högskolestudier inom tre år
- Planerad utbildningsinriktning på högskolestudierna

De viktigaste redovisningsgrupperna var gymnasieprogram och kön.

Historik

SCB genomförde den första undersökningen om gymnasieungdomars studieintresse under våren 1993 bland de elever som gick i gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 1992/93. Nästa undersökning gjordes på hösten samma år, bland elever i gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 1993/94. Syftet med att ändra referensperiod från vårtermin till hösttermin var att kunna presentera statistiken tidigare. Mellan läsåren 1993/94 och 2003/04 genomfördes undersökningen varje år. Därefter har den endast genomförts vartannat år.

A.11 Statistikanvändning

De viktigaste användarna av statistiken är universitet och högskolor, Högskoleverket och Utbildnings- och kulturdepartementet. Statistiken används som underlag för information om samt planering av utbildningsprogram och kurser.

Innehållet i undersökningen beslutades i samråd med Programrådet för statistik och prognoser om utbildning och arbetsmarknad, som inkluderar representanter från Högskoleverket, Skolverket, AMS, NUTEK, Stockholms universitet, Myndigheten för skolutveckling, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Näringsdepartementet samt Utbildnings- och kulturdepartementet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Formulering av frågor

SCB har formulerat frågorna i undersökningen i samråd med statistikanvändarna. Merparten av frågorna är återanvända från tidigare år. Blanketten var firsidig och innehöll 14 numrerade frågor, några av dem hade delfrågor vilket genererade totalt 24 frågor.

Frågan som mäter den viktigaste målstorheten har följande formulering:

1. ” Har du planer på att börja läsa på universitet eller högskola **inom de närmaste tre åren?**

- Ja → **Gå till fråga 3**
- Nej → **Gå till fråga 2**
- Vet inte → **Tack för ditt svar!**

Population och urval

Undersökningens rampopulation utgjordes av de personer som gick årskurs 2 läsåret 2006/07 enligt Skolverkets elevregister. Idealt skulle rampopulationen ha hämtats från årskurs 3-registret för 2007/2008, men detta register var inte färdigt när undersökningen påbörjades. Årskurs 3-registret var dock klart i samband med statistikframställningen. Detta register utnyttjades därför för att korrigera för täckningsbristerna. Årskurs 2-registret omfattade 111 912 personer. Årskurs 3-registret omfattar 108 097 personer.

Rampopulationen stratifierades efter region (NUTS), programgrupp (NV, SP, TE och övriga program) samt kön. Urvalsstorleken uppgick till ca 4 600 elever, vilket bedömdes ge tillräcklig precision i skattningarna av de viktigaste målstorheterna. Det förekom dock regionala tillägg på uppdrag som gjorde att den slutliga urvalsstorleken blev större (4 882).

Datinsamling

Gymnasieungdomars studieintresse genomfördes som en post- och webbenkät. Den första omgången med frågeblanketter skickades ut den 5 oktober 2007. Tack- och påminnelsekort skickades den 16 oktober, ett påminnelsebrev med ny blankett den 26 oktober och en påminnelse med ny blankett den 6 november. Insamlingen avslutades 26 november.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar för de kommande undersökningarna är inplanerade.

B Kvalitetsdeklaration

SCB deklarerar kvaliteten i sina undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

I SCB:s MIS 2001:1 Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik ges generella beskrivningar och definitioner av SCB:s kvalitetsbegrepp och de olika kvalitetskomponenterna, se http://www.scb.se/Grupp/Metod/Dokument/QM_Kombinat.pdf

B.0 Inledning

Denna statistik redovisar intresset för högskolestudier inom tre år bland elever på gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 2007/08. Statistiken baseras på uppgifter som via postenkäter insamlats från ett urval bestående av 4 882 elever. Undersökningen har genomförts sedan läsåret 1993/94. Fram till läsåret 2003/04 genomfördes undersökningen varje år, därefter har den genomförts vartannat år.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De viktigaste målstorheterna i undersökningen är:

- Andel av eleverna i gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 2007/08 som planerade att påbörja högskolestudier inom tre år.
- Andel av de studieintresserade eleverna som planerade att läsa inom en viss utbildningsinriktning.
- Andel av de studieintresserade eleverna som planerade att läsa vid ett visst universitet eller en viss högskola.

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av de elever som gick sista året på gymnasieskolans nationella program, specialutformat program och international baccalaureate läsåret 2007/08.

1.1.2 Variabler

Variablerna insamlas dels via frågor i postenkät, dels via Skolverkets elevregister läsåret 2006/07 och Registret över totalbefolkningen med aktualitet september 2007.

Enkätvariabler

Nedan definieras de viktigaste enkätvariablerna. Övriga variabler finns definierade i enkäten som återfinns i [bilaga 1](#).

Planer på högskolestudier inom tre år: Undersökningsspersonen gjorde själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ om han/hon planerade att börja på högskolan. Endast ett alternativ fick anges. Svarsalternativen var;

- Ja
- Nej
- Vet inte

Planerad utbildningsinriktning på högskolestudierna: Här ingick de personer som svarade att de hade planer på att börja studera på högskolan inom tre år. Undersökningsspersonen gjorde själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ vilket ämnesområde han/hon planerade att börja studera. Endast ett alternativ fick anges. För att se svarsalternativen, se [bilaga 1](#).

Planerat universitet/högskola där studierna skall bedrivas: Här ingick de personer som svarade att de hade planer på att börja studera på högskolan inom tre år. Undersökningsspersonen gjorde själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ vilket universitet/högskola han/hon planerade att studera vid. Endast ett alternativ fick anges. För att se svarsalternativen, se [bilaga 1](#).

Registervariabler

Från Skolverkets elevregister läsåret 2006/07 hämtades uppgift om gymnasieprogram. Gymnasieprogram utgjordes av samtliga program inom gymnasieskolan förutom det individuella programmet. Det gjordes en gruppering av gymnasieprogram. De delades upp i naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet samt övriga program.

I övriga program ingick: Barn- och fritidsprogrammet, Byggprogrammet, Elprogrammet, Energiprogrammet, Estetiska programmet, Fordonsprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, Hantverksprogrammet, Hotell- och restaurangprogrammet, Industriprogrammet, International baccalaureate, Livsmedelsprogrammet, Medieprogrammet, Naturbruksprogrammet samt Omvårdnadsprogrammet.

Specialutformade program låg under närliggande nationellt program.

Från registret över totalbefolkningen med aktualitet september 2007 hämtades personnummer, kön och hemkommun.

Indelningen av region, motsvarande NUTS 2, gjordes med hjälp av registervari-

abeln hemkommun. Indelningen var Stockholms län, Östra Mellansverige, Småland med öarna, Sydsverige, Västsverige, Norra Mellansverige, Mellersta Norrland samt Övre Norrland. För mer info om NUTS-begreppet, se <http://www.scb.se/rg0111>.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är framför allt summor (antal personer med en viss egenskap) och kvoter (andel personer med en viss egenskap).

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter kön, gymnasieprogram (grupperat) samt för enstaka frågor region.

Av sekretesskäl redovisas inte resultat som bygger på tre observationer eller färre. Skattningar med för stor urvalsosäkerhet redovisas inte.

1.1.5 Referenstider

Referensperioden för målobjekten (elever i gymnasieskolans avgångsklasser) är läsåret 2007/08. Referensperioden för variablerna är hösten 2007.

1.2. Fullständighet

Användare har visat intresse för redovisning av resultaten på regional nivå (kommunnivå). Resultaten bygger dock på ett för litet urval för att detta ska kunna tillgodoses.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Ett statistikvärdes tillförlitlighet/osäkerhet beror på den totala avvikelser (totala felet) mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan beskrivas enligt följande:

Totala felet = Urvalsfel + Täckningsfel + Bortfallsfel + Mätfel + Bearbetningsfel

I denna undersökning förekom alla dessa fel i varierande utsträckning.

Det är inte möjligt att på ett tillfredsställande sätt skatta det totala felets storlek. Under respektive avsnitt kan dock bedömningar om de olika felens effekt på skattningarna ges. I anslutning till punktskattningarna redovisas osäkerhetsintervall, som under vissa förutsättningar kan tolkas som 95 % -iga konfidensintervall (se avsnitt 2.2.1).

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urval

Undersökningens urvalsram utgjordes av de personer som enligt Skolverkets elevregister gick i årskurs 2 läsåret 2006/2007. Den omfattade 111 912 personer.

Rampopulationen stratifierades efter gymnasieprogram, kön och region. I huvudsak utgjordes den regionala stratifieringsvariabeln av NUTS 2, men inom vissa delar av riket användes en finare indelningsgrund. Anledning till detta är att ett antal uppdragsundersökningar samordnades med den ordinarie undersökningen. Uppdragsundersökningarna genomfördes i syfte att ge förstärkt information på lägre regional nivå än NUTS 2. Totalt bildades 64 strata, från vilka ett urval om sammanlagt 4 882 personer drogs. Vid bestämningen av urvalsstorleken togs hänsyn till det förväntade bortfallet.

I varje stratum drogs ett obundet slumpmässigt urval. Baserat på kännedom om skattningsarnas ungefärliga storlek från tidigare undersökningar, fördelades urvalet så att felmarginalen vid skattning av storheten andel studieintresserade förväntades bli lika stor i alla stratum,

Estimation

För att skatta målstorheterna användes ett estimationsförfarande som baserades på s.k. kalibrerade uppräkningsvikter. Förfarandet, som utnyttjar hjälpinformation i form av registervariabler, används främst för att kompensera för den skevhet som föreliggande bortfalls- och täckningsproblem förväntas ge upphov till.

I kalibreringen användes följande registervariabler (hjälpvariabler): kön, region (NUTS), program, vårdnadshavarens födelse-land, vårdnadshavarens utbildningsnivå, vårdnadshavarens civilstånd, slutbetyg i årskurs 9. Särskilt vårdnadshavarens utbildningsnivå och slutbetyg i årskurs 9 har visat sig vara starka variabler. Se vidare Gustafsson och Lundström (2003).

Var och en av de hjälpvariabler som användes i kalibreringen har valts utifrån minst ett av följande tre kriterier:

- (i) hjälpvariabeln samvarierar med svarsbenägenheten
- (ii) hjälpvariabeln samvarierar med (viktiga) undersökningsvariabler
- (iii) hjälpvariabeln avgränsar (viktiga) redovisningsgrupper

I synnerhet har punkterna (i) och (iii) varit vägledande. Om punkt (i) är uppfylld medför användandet av kalibrerade vikter en reduktion av bortfallsskevheter. Är punkt (ii) uppfylld reduceras såväl variansen som bortfallsskevheter för estimatorer baserade på de (viktiga) undersökningsvariablerna. Slutligen, om punkt (iii) är uppfylld förväntas variansen (samplingvarians + bortfallssvarians) minska för estimatorer av storheter definierade på redovisningsgruppsnivå.

I syfte att justera för de täckningsbrister som uppstod i och med att urvalet drogs från årskurs 2-registret 2006/2007 (se avsnitt 2.2.2 nedan), hämtades de hjälptotaler som användes i kalibrering från årskurs 3-registret 2007/2008.

De kalibrerade vikterna har den egenskapen att de vid skattning av populations-totalen, för var och en av de registervariabler som användes i kalibreringssyfte, resulterar i en skattning som överensstämmer exakt med den registertotal som användes då de kalibrerade vikterna beräknades. Detta innebär bl.a. att antals-skattningar för kalibreringsvariablerna kommer att överensstämma med de storheter som kan beräknades utifrån Skolverkets elevregister läsåret 2007/08.

Alla osäkerhetsintervallen är beräknade enligt formeln för ett nominellt 95-procentigt konfidensintervall:

$$\text{punktskattning} \pm 1,96 * (\text{skattning av estimatorns medelfel})$$

Skattningarna har beräknats med hjälp av CLAN97, ett av SCB egenutvecklat program för beräkning av punkt- som medelsfelsskattningar. Under förutsättning att stickprovsstorleken är stor samt

- (i) att den estimator som används är approximativt väntevärdesriktig, dvs. icke-skev
- (ii) att estimatorns varians endast beror av samplingvariansen och bortfallsvariansen

och

- (iii) att den hjälpinformation som används i kalibreringen är starkt korrelerad med de okända svarssannolikheterna

gäller att intervallet har en faktisk konfidensgrad på ca 95 procent, dvs. sannolikheten att man med det använda urvals- och skattningsförfarandet erhåller ett intervall som täcker in den sökta storheten är ca 95 procent.

I praktiken är naturligtvis är ovanstående förutsättningar aldrig perfekt uppfyllda. Även om hjälpvariablerna är klokt valda kommer estimatorn att vara behäftad med viss skevhet, delvis till följd av kvarstående bortfalls- och täckningsfel men också till följd av andra fel av systematisk karaktär. Vidare är det troligt att estimatorns varians underskattas. Utöver sampling - och bortfallsvariansen tillkommer även variansbidrag från andra osäkerhetskällor av slumpmässig natur, men vanligtvis kan endast en del av detta variansbidrag fångas upp av den varians estimator som används. Tyvärr är det inte möjligt att avgöra i vilken utsträckning som avvikelser från förutsättningarna ovan föreligger och vilka effekter detta får för tolkningen av de osäkerhetsintervall som presenteras. En rekommendation är dock att man bör vara försiktig med att tolka de presenterade intervallen som regelrätta konfidensintervall.

2.2.2 *Ramtäckning*

Målpopulationen utgörs av elever som går i årskurs 3 läsåret 2007/08, medan den rampopulation som använts utgörs av de elever som gick i årskurs 2 på gymnasieskolan läsåret 2006/07. Anledningen till att ett årsgammalt register användes för att skapa ramen är att årskurs 3-registret för 2007/2008 inte var klart när undersökningen genomfördes.

Skillnaden mellan mål- och rampopulation brukar beskrivas i termer av över- och undertäckning. Övertäckningen, dvs. enheter i rampopulationen som inte tillhör målpopulationen, utgörs främst av elever som avbrutit eller gjort uppehåll i sina studier under eller efter årskurs 2. Undertäckningen, dvs. enheter i målpopulationen som inte finns med i rampopulationen, utgörs främst av elever som hade studieuppehåll läsåret 2006/07, men som återupptagit sina gymnasie-studier ett år senare.

Genom att kalibrera mot hjälptotaler från årskurs 3-registret i estimationen görs ett försök att justera för de föreliggande täckningsbristerna. Förfarandet bygger dock på icke kontrollerbart modellantagande om hur undersöknings- och kalibreringsvariablerna samvarierar. Det är därför inte möjligt att kvantifiera vilken kvalitetseffekt förfarandet haft på de skattningar som presenteras.

2.2.3 *Mätning*

Mätförfarandet

Datainsamlingen genomfördes med en post- och webbenkät. I enkäten förekommer både frågor med fasta och öppna svarsalternativ. För mer information om utseende och innehåll i enkäten, se [bilaga 1](#). Den första undersökningen av liknande karaktär genomfördes 1993. Erfarenheter av hur frågorna fungerat i de tidigare undersökningarna har tagits till vara och justeringar/förbättringar har gjorts vid behov. Inför 2003 års undersökning gjordes en del förändringar i enkäten. Inget mättekniskt test har gjorts sedan dessa förändringar infördes.

Indikationer på mätproblem

En del uppgifter som lämnats på de öppna svarsalternativen var för knapphändiga för att kunna kodas.

Det finns ingen fråga som med en nämnvärt stor andel svarande för alternativen ”annat” eller ”övrigt”. Detta alternativ finns med för att inte tvinga in respondenterna på svarsalternativ. Skulle någon fråga ha en hög andel svar för dessa alternativ skulle det kunna innebära problem med att tolka resultaten.

Enkäten innehöll inga frågor som kunde bedömas som särskilt känsliga.

Effekter på statistiken

Ingen mätfelsstudie har gjorts, varför det inte är möjligt att kvantifiera vilken effekt mätfelen har för tillförlitligheten i de statistikvärden som presenteras. Det finns dock inga indikationer på att det föreligger stora mätproblem i någon grupp av populationen, exempelvis så fördelar sig det partiella bortfallet till synes slumpmässigt över redovisningsgrupperna.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värden på en eller flera observationsvariabler (ex. registervariabler eller enkätfrågor) i en undersökning inte kan inhämtas.

- Saknas alla värden för en individ är det fråga om **objektsbortfall**.
- Saknas enbart vissa värden, handlar det om **partiellt bortfall**.

Objektsbortfall

Följande vägda bortfallsmått har använts vid beräkning av objektsbortfallets storlek:

$$\text{Bortfallsandel} = 1 - \frac{\sum_S d_k}{\sum_S d_k + \sum_B d_k + u \sum_O d_k},$$

där d_k är designvikten, dvs. en vikt som tar hänsyn till urvalsdesignen och u är andelen med okänd status som tillhör målpopulationen. Här har u satts lika med 0,876, vilket innebär att bortfallsmåttet har beräknats med antagandet att 87,6 procent ej avhörda i bortfallet tillhör målpopulationen.

Summeringarna i detta bortfallsmått har gjorts över följande delmängder:

- S: Element tillhörande målpopulationen för vilka fullständiga eller partiella svar erhållits.
- B: Element tillhörande målpopulationen som utgör objektsbortfall.
- O: Element vars målpopulationsstatus är okänd (i detta fall ej avhörda).

Objektsbortfall för viktiga redovisningsgrupper (%)

Redovisningsgrupp	Objektsbortfallets storlek (%)
Totalt	37
Kön	
Kvinnor	32
Män	41
Gymnasieprogram	
Naturvetenskapsprogrammet	27
Samhällsvetenskapsprogrammet	37
Teknikprogrammet	35
Övriga program	44

Åtgärder för att reducera bortfallet

SCB har använt en uppföljningsstrategi där målet varit att reducera bortfallet så mycket som möjligt. Den första omgången med frågeblanketter skickades ut den

5 oktober 2007. Tack- och påminnelsekort skickades den 16 oktober, ett påminnelsebrev med ny blankett den 26 oktober och en påminnelse med ny blankett den 6 november.

Nästan hela objektsbortfallet utgörs av ej avhörda personer.

Partiellt bortfall

Partiellt bortfall kan bero på att frågan är svår att förstå, är känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan, att lämpligt alternativ saknas eller att instruktionerna vid hoppfrågor misstolkas. Till partiellt bortfall räknas även dubbelmarkeringar och svar som inte kan tydas. I denna undersökning uppgår det partiella bortfallet till mellan 1 och 5 procent för de flesta frågor.

Metoder för bortfallskompensation

Om bortfallet skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande bli skeva. Om exempelvis de svarande till högre andel vill påbörja högskolestudier än de som inte svarat finns risk för överskattning av andelen som planerar att påbörja högskolestudier.

För att försöka reducera eventuella bortfallsskevheter har en *kalibreringsestimator* använts (se avsnitt 2.2.1 ovan). Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfallet kan dock ej kvantifieras.

Bortfallsstudie med hjälp av registervariabler

Det har inte gjorts någon djupare bortfallsstudie med hjälp av registervariabler.

2.2.5 Bearbetning

Dataregistrering och kodning

Inkomna enkäter lästes in maskinellt (skanning). Skanningprogrammet kontrollerade så att valida värden registrerades vid skanningen. De värden som föll ut som fel i dessa kontroller rättades upp manuellt med stöd av skanningprogrammet, s.k. verifiering. För skanning och verifiering användes programvaran Eyes & Hands.

Ingen kodning görs i undersökningen.

Granskning och rättning

Eftersom nästan alla variabler i undersökningen är kategoriska med slutna svarsalternativ förväntas inte skanningen ha ge upphov till några stora fel vid registrering av data. Fel kan dock uppstå, varför ytterligare kontroller av registrerade data gjordes.

Logiska kontroller gjordes så att svar på olika frågor inte var orimliga i förhållande till varandra. I de fall där endast ett svarsalternativ var tillåtet kontrollerades så att inte dubbelmarkeringar fanns. Rättning av dubbelmarkeringar för kategoriska variabler skedde efter en viss prioritetsordning. I vissa fall skedde rättningen utifrån svaren på andra frågor i enkäten. Eftersom antalet upprätt-

ningar i denna undersökning var litet bedöms effekterna på de slutliga skattningarna som relativt små.

Partiellt bortfall (saknade värden) redovisas i en egen kategori vid publiceringen. Ingen imputering för saknade värden har genomförts.

Framställning av resultat

Det är svårt att bedöma effekten av de fel som kan uppstå vid bearbetningen. Ingen studie har gjorts för att försöka bedöma storleken av denna felkälla.

2.2.6 Modellantaganden

Statistiken beror inte av andra modellantaganden än de som tidigare angivits under avsnitten 2.2.1 och 2.2.2.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För samtliga skattningar i samtliga tabeller redovisas osäkerhetsmått i form av konfidensintervall med ca 95 % nominell konfidensgrad (se avsnitt 2.2.1).

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs och publiceras vartannat år.

3.2 Framställningstid

Referensperiod för huvudsakliga parametrar i undersökningen var hösten 2007. Statistiken publicerades den 19 december 2007.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades enligt tidsplanen.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Till 2003 års undersökning gjordes en förändring i enkäten. I den viktigaste frågan om intresset för högskolestudier ändrades bland annat ett av svarsalternativen. Nedan följer en fullständig redovisning av förändringarna i frågan om intresset för högskolestudier.

Ny blankett (2003 och senare)

1. Har du planer på att börja läsa på universitet eller högskola inom de närmaste tre åren?	☐ 1 Ja	→ Gå till fråga 3
	☐ 2 Nej	→ Gå till fråga 2
	☐ 3 Vet inte	→ Tack för ditt svar!
		Skicka in blanketten till SCB.

Gammal blankett (2002 och tidigare)

1. Har du planer på att börja läsa på universitet eller högskola inom de närmaste tre åren?	☐ 1 Ja → Gå till fråga 3
	☐ 2 Jag har inte bestämt mig än → Gå till fråga 3
	☐ 3 Nej → Gå till fråga 2

Dessa förändringar fick till följd att andelen som var intresserade att läsa på högskolan inom tre år ökade kraftigt (en kontrollgrupp som fick den gamla blanketten användes i undersökningen). Av de elever som fick den nya blanketten (2003 års och senare) planerade **60 procent** att läsa vidare på högskolan inom de närmaste tre åren. Motsvarande andel som fick den gamla blanketten (2002 års och tidigare) var endast **50 procent**. Skillnaden är statistiskt säkerställd.

Detta innebär att inga jämförelser kan göras mellan undersökningar gjorda innan 2003 och efter 2003 i fråga om gymnasieelevernas studieintresse. Det visade sig att nästintill all ökning i studieintresset (2003 var studieintresset 60 % och 2002 var det 49 %) kunde hänföras till förändringen i frågekonstruktionen. Däremot kan jämförelser med 2003 års undersökning och senare göras.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Full jämförbarhet mellan grupper föreligger inom ramen för undersökningen. Vad gäller andra undersökningar som studerar gymnasieelevers intresse för högre studier finns det en undersökning som behandlar ämnet, nämligen ungdomsbarometern (<http://www.cosmosmedia.se/ungdomsbarometern/>). Däremot finns ingen kännedom om motsvarande undersökningar utomlands.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Sammanvändbarhet med annan utbildningsstatistik är möjlig. Genom att utnyttja SCB:s registerstatistik om övergången från gymnasieskolan till högskolan ges möjlighet att få uppfattning om andelen gymnasieelever som inte fullföljer sina studieplaner.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras i Temabladd under februari 2008. På SCB:s hemsida finns också utgivna pressmeddelanden och en länk till Sveriges statistiska databaser (SSD). Delar av statistiken publiceras också i Utbildningsstatistisk årsbok och Fickskolan.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, diagram och text.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenterades i SCB:s dokumentationsverktyg SCBDOK.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata för enskilda individer finns sparade för samtliga undersökningsår. Specialbearbetningar kan utföras på uppdragsbasis. Forskare, utredare m.fl. kan få tillgång till avidentifierat material efter en särskild prövning.

5.5 Upplysningstjänster

Sinisa Sauli, enheten för statistik om utbildning och arbete vid SCB.
Telefon: 019-17 62 15
Fax: 019-17 70 82
e-post: fornamn.efternamn@scb.se